

Warszawa, 8 listopad 2017 r.

MINISTER
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

DRP.II.40413.34.2017.EZD

Pan Sławomir Broniarz
Prezes
Związku Nauczycielstwa Polskiego

Pani Kinga Lohmann
Dyrektorka
Stowarzyszenia Koalicja Karat

Odpowiadając na pismo z dnia 16 października 2017 r. w sprawie apelu o wprowadzenie zmian w nazwach zawodów usytuowanych w klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy, tak aby nazwa uwzględniała zarówno formę męską, jak i żeńską przedstawiam poniższe wyjaśnienia.

Minister właściwy do spraw pracy jest odpowiedzialny za tworzenie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy (KZiS) i wydawanie rozporządzenia, w tym zakresie na podstawie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (art. 4, ust. 7b), po zasięgnięciu opinii resortów (ministerstw) oraz partnerów społecznych właściwych dla danego zawodu lub specjalności. Obecnie obowiązuje klasyfikacja zawodów i specjalności z 2014 r. wprowadzona rozporządzeniem w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. z 2014 r. poz. 1145), zmieniona rozporządzeniem z dnia 7 listopada 2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1876).

Polska klasyfikacja zawodów i specjalności (KZiS) bazuje na Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 opracowanym przez Międzynarodową Organizację Pracy (MOP). Co do zasady (podobnie jak w ISCO-08) używane są w niej nazwy zawodów rodzaju męskiego, natomiast nazwy rodzaju żeńskiego – tylko w zawodach tradycyjnie zdominowanych przez kobiety.

Jednocześnie ze swej strony pragnę wyjaśnić, że nazwa w KZiS odnosi się do zawodu, nie do osoby, i jest niezależna od formy męskiej czy żeńskiej, jaką możemy zastosować przy określaniu konkretnej osoby wykonującej zawód.

Pragnę również uprzejmie poinformować, że problem nazewnictwa zawodów w zależności od płci osoby, jak również nazw zawodów obcojęzycznych, były przedmiotem konsultacji ministra właściwego do spraw pracy z Radą Języka Polskiego działającą przy Polskiej Akademii Nauk, w trakcie prac nad opracowaniem klasyfikacji zawodów i specjalności z 2010 r.

W opinii z dnia 12 listopada 2009 r., znak pisma: RJP-310/W/2009 Rada Języka Polskiego potwierdziła zgodność zastosowanych w projektowanej klasyfikacji zawodów i specjalności zapisów nazw zawodów z zasadami językowymi polszczyzny i wieloletnią tradycją. Językoznawcy zwrócili uwagę, na to „...by nie utożsamiać dwóch pojęć: nazwa zawodu w języku polskim, wyrażone są za pomocą rzeczowników lub połączeń o głównym członie rzeczownikowym, mają rodzaj gramatyczny konwencjonalny, niezależny od rodzaju naturalnego wykonawcy zawodu. Jest to tak zwany rodzaj generyczny (gatunkowy) odnoszący się do wszystkich osób wykonujących dany zawód...”. Używanie nazw wykonawców zawodów w dwóch rodzajach gramatycznych jest zdaniem językoznawców charakterystyczne dla polszczyzny nieoficjalnej, zwłaszcza potocznej i środowiskowo-zawodowej, nie występuje natomiast w odmianie oficjalnej języka polskiego. Zdaniem językoznawców „...zawód nie ma płci, płć ma wykonawca zawodu...”. Językoznawcy Rady Języka Polskiego, potrzymali swoje stanowisko w opinii z dnia 4 grudnia 2012 r., znak pisma: RJP-333/W/2012, o które zostali poproszeni w związku z przygotowywaną wówczas aktualizacją klasyfikacji.

Podzielili powyższy pogląd również eksperci Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych, którzy przygotowywali propozycje do zmian klasyfikacji w 2010 r. oraz w 2012 r. Ich zdaniem, ujęcie w klasyfikacji nazw zawodów w dwóch rodzajach, męskim i żeńskim, zmniejszyłoby czytelność dokumentu, który jest wykorzystywany przez szerokie grono użytkowników (publiczne służby zatrudnienia, GUS, ZUS, szkolnictwo zawodowe, instytucje i organizacje centralne, stowarzyszenia zawodowe i profesjonalne, pracodawców).

Ponadto, zmiana rodzaju lub podwójne nazewnictwo zawodów, jak Państwo proponujecie, może spowodować znacznie większy problem, wynikający z powiązania klasyfikacji z innymi oficjalnymi dokumentami oraz aktami prawnymi. Nazewnictwo zawodów stosowane w klasyfikacji zawodów i specjalności bezpośrednio wpływa bowiem na nazewnictwo zawodów stosowanych takich dokumentach, jak np.: klasyfikacja zawodów szkolnictwa zawodowego, podstawy programowe kształcenia w zawodzie, programy nauczania w zawodzie, standardy egzaminacyjne, świadectwa ukończenia kształcenia zawodowego, formularze stosowane w przez GUS i ZUS, materiały zawodoznawcze (teczki informacji o zawodach, krajowe standardy kwalifikacji zawodowych) itp. Wprowadzenie postulowanych zmian nazewnictwa pociągałoby za sobą konieczność zmiany ww. dokumentów, jak i systemów elektronicznych użytkowników klasyfikacji, co wiąże się z bardzo dużymi kosztami, w chwili obecnej niemożliwymi do oszacowania.

Biorąc pod uwagę powyższe, uprzejmie informuję, że nie przewidujemy w najbliższym czasie modyfikacji nazewnictwa w klasyfikacji zawodów i specjalności, polegającej na wprowadzeniu nazw w rodzaju męskim i żeńskim.

Mam nadzieję, że przedstawione powyżej informacje i wyjaśnienia uznacie Państwo za satysfakcjonujące i wyczerpujące.

Z poważaniem
MINISTER
Stanisław Szwed
Stanisław Szwed
SEKRETARZ STANU